

rohegeeniuse toob sinuni

EESTI LOODUS

Võõrliigid meie looduses: kust nad tulevad ja kellele neid vaja on?

Keskkonnaministeerium ja KIK

24. aug. 2020 kell 11:24

f Jaga Facebookis

✉ Saada e-kirjaga

Sciurus carolinensis ehk hallorav on sisse toodud võõrliik, kes võib Eesti hariliku orava välja tõrjuda. Foto: Merike Linnamägi.

Kümmekond aastat tagasi leiti ühest Inglismaa sadamalinnast isevõitu olend - lumivalge nälkjas, kellel on tundlad, aga pole silmi. Et selline ilma silmade ja pigmendita loom saab vaid koopas elada, arvati, et tegu on võõrliigiga. Kuid keegi ei teadnud, kes ta on või kust ta pärit on.

Kui võõrliikide vastu üldiselt võideldakse, siis ainsat teadaolevat liigi asukohta maamunal ei tahtnud keegi hävitada. Lahenduse leidmisega venitati. Vahepeal oli kummitustigu aga ennast Inglise aedadesse kahjurina sisse seadnud. Aastaid hiljem leiti see liik Ukraina mägedest, kuid selleks hetkeks polnud Inglise aiapopulatsiooniga enam midagi teha.

“Tagantjärgi tarkusena oleks võinud ta ära hävitada, kunagi ei tea ju, mis tagajärjed on,” leiab Keskkonnaministeeriumi looduskaitse osakonna peaspetsialist ja võõrliigi ekspert Merike Linnamägi.

Olukord on keeruline. Ühest küljest on võõrliikide levimine vales kohas halb, teisest küljest aga, kui liik peaks kodumaal hävima, siis on meil võtta isendeid, et neid taasasustada.

Näiteks toob ta ühe filmi, mida juhtus nägema papagoidest Saksamaa linnades. Lahtipääsenud lemmikloomad hakkasid seal paljunema ning saavad ka talvel hakkama. Arvatakse, et Saksamaa papagoide populatsioon on juba suurem kui seal, kust nad pärit on.

Võõrliigid võivad muuta kogu elukeskkonda

Võõrliigid on liigid, mis on inimese abiga uude kohta viidud. Linnamägi selgitab, et sinna hulka kuuluvad nii ilukui toidutaimed, lemmikloomad, aga ka need taimed ja loomad, mis tulevad kaupadega kaasa.

Niikaua, kuni võõrast päritolu elusolendid ja taimed ilusasti inimese juures püsivad, nad probleeme ei tekita.

Halb on aga see, kui nad satuvad loodusesse ja hakkavad oma tegevusega keskkonda mõjutama. Üheks näiteks on lupiin, mille ilusaid lillasid ja roosasid õisikuid on näha mahajäetud heinamaadel ja vanades talukohtades.

Lupiin levimas Karula rahvuspargis. Foto: Merike Linamägi

“Inimeste esimene mõte ongi, et ta on ju nii ilus, mis ta ikka halba teeb?” räägib Linnamägi.

Lupiin on aga liblikõieline ja seob mulda lämmastikku muutes nii mullakeemiat. See tähendab, et kui lupiin aastaid kasvab, muudab ta kogu elukeskkonda. Mullakeemia algset seisust on nimelt raske taastada. Isegi kui me lupiinist lahti saame, siis need liigid mis sinna kasvama jäävad ei ole enam need samad, mis nad varem olid.

Kuidas võõrliigid levivad?

Taimede seemned levivad aiast välja tuulega ning loomade abil. Seemneid kannavad näiteks linnud. Nad söövad seemne ühes kohas sisse, välja tuleb see aga juba kuskil mujal. Nii võibki võõrtaim loodusesse sattuda.

Võõrtaimed levivad ka siis, kui inimesed viivad oma aiakomposti metsa alla, mõtlemata, et see võib midagi halba teha ja et nii võib mõni aiataim metsa all kasvama minna.

Punakõrv ilukilpkonnad on Pärit Põhja-Ameerikast, kuid levinud laialt kõikjal Euroopas, kuna liiga suureks kasvanud lemmikloomad viiakse õue. Foto: Merike Linnamägi

Lemmikloomad nagu akvaariumikalad või punakõrv ilukilpkonnad lastakse nahaaimamatult loodusesse lahti.

Menüü ● [Geenius](#) ● [Auto](#) ● [Digi](#) ● [DigiPRO](#) ● [Diktor](#) ● [Kodu](#) ● [Raha](#) ● [Rohe](#) ● [Tervis](#)

panna näiteks taluloomaaedadest või hirveparkidest enamasti õnnetuse või siis hooletuse tagajärjel.

Mõned võõrliigid jõuavad Eestisse inimeste liikumisega. Näiteks võime jalanõudega seemneid ühest riigist teise tassida.

Monokultuurid ja haigused

Võõrtaimed tekitavad probleeme siis, kui nad kasvavad nii tihedalt, et muule taimestikule enam ruumi ei jäägi. Nii tekib monokultuur.

Loomade puhul on kõige suuremaks probleemiks see, kui sisse tulnud või sattunud liik kannab haigust, mis meie oma looma või taime mõjutab. Mujalt tulnud vähkilidel esineb näiteks vähikatku.

Euroopasse toodi lemmikloomana sisse hallorav, kellel võib esineda pararõugeviirust, mis on meie oravale surmav. Inglismaalt on hallorav hariliku orava põhimõtteliselt välja tõrjunud.

“Nunnusid loomi on raske tõrjuda, sest inimesed on kohe vastu. Aga üks liik sööb teise välja,” selgitab Linnamägi.

Kas on aga vahet, missugused oravad metsades ja parkides ringi siblivad? Tegelikult on küll. Nimelt ei kogu hallorav talvevarusid ning seega närib ta puude tipupungi, mis on tavaliselt kõige suuremad ja mahlasemad ning sööb puude koort, kahjustades nii majandusmetsa aga ka linnaparke ja õunaaedu.

Mida saame ise ära teha selleks, et võõrliigid Eestis ei leviks?

Võõrliikide leviku tõkestamisele saab igaüks kaasa aidata oma harjumusi muutes. Korterialanik peaks hoolikalt jälgima, et ta reisilt tulles oma riideid maja ees puhtaks ei klopiks - nii võib ta levitada riiete külge jäänud võõraid seemneid. Samamoodi tuleks välisriigist tulles jalanõud kuuma veega ära pesta, enne kui nendega Eesti matkaradasid avastama minna.

Lemmikloomapidajatele paneb Linnamägi südamele loomi mitte loodusesse lasta. Aiapidajad võiksid taimed enne seemne valmimist tagasi lõigata.

Teine asi on jälgida taimi, mis kasvavad nii hästi, et hakkavad aias võimust võtma. Siis tuleks Linnamäe sõnul mõelda, kas neid üldse tasub kasvatada.

Hoiatava näitena toob ta ilusate kreemjate õitega haljastustaime pargitatra. Pargitatar on üks neist problemaatilistest taimeliikidest, mis on Eestis keelatud ja seda siin enam ei müüda. Käest kätte levib see aga siiani. Hiljuti helistas Linnamäele üks inimene, kes rääkis, et pani pargitatra krundi serva kasvama, tekitades sellega probleeme nii naabrile kui endale.

“Ta juba aastaid kaevab, niidab ja teeb kõik endast oleneva, et taimest lahti saada,” räägib Linnamägi. Sahhalini pargitatar ja vooljas pargitatar on taimed, mis lähevad läbi vundamendi, asfaldi ja betooni.

Võõrtaimede vohamise probleemiga saab abi Keskkonnainvesteeringute Keskusest, kust on muuhulgas võimalik küsida toetust ka probleemliikidele tõrjemeetmete kavandamiseks ja nende rakendamiseks.

Milliseid vahendeid või tõrjeviise konkreetse probleemliigi puhul tohib või saab kasutada, tuleb enne taotlemist kooskõlastada Keskkonnaametiga.

Toetust saavad taotleda juriidilised isikud. Taotlusvoor on avatud tavapäraselt aasta alguses, ning rahastamise või mitterahastamise otsused tehakse suve hakul. Hetkel taotlusvooru avatud ei ole.

Projekt ForEst&FarmLand

Selleks, et kaitsta ja taastada traditsioonilisi Eesti maastikke ja ökosüsteeme ning parandada siinsete liikide seisundit, esitati taotlus LIFE programmi. ForEst&FarmLand projekt kestab aastatel 2020-2029.

Projekti viib läbi Keskkonnaministeeriumi looduskaitseosakond Voldemar Rannapi ja Kaidi Tingase eestvedamisel. Projekti käigus koostatakse tegevuskava ja taastatakse 3500 ha märgade metsade elupaiku ning 500 ha kuivade metsade elupaiku. Rõhku pannakse ka põllumajanduse loodushoidlikumaks muutmisele.

Projekti raames soovitakse inimestele näidata ka seda, et võõrliikide vastane võitlus on võimalik. Eri tõrjemetodeid hakatakse projekti raames katsetama nelja liigi peal.

Lisaks võõrliikidega tegelemisele koostatakse tegevuskava tolmeldajate kaitsmiseks ja kaevatakse 100 paljunemiseks sobivat veekogu kahepaiksete elutingimuste parandamiseks. Oluline osa projektis on ka keskkonnateadlikkuse tõstmine.

Kui on soov esitada projekt LIFE programmi Eestimaa looduse ja keskkonna kaitseks, siis võib pöörduda Keskkonnainvesteeringute Keskuse ja Keskkonnaministeeriumi poole, kes aiataavad parandada projektide kvaliteeti ja leida partnereid.

Artikli kirjutamist on rahastatud projektist “LIFE programmist teadlikkuse suurendamine ja projektitaotluste kvaliteedi parandamine 2”, mida rahastab Euroopa Liidu liikmesriikide keskkonnaprojektide kaasrahastamise programm LIFE.

Märksõnad: [awaRaEst LIFE](#), [keskkond](#), [keskkonnainvesteeringute keskus](#), [keskkonnaministeerium](#), [kik](#), [LIFE](#), [loodus](#), [looduse ja keskkonna heaks](#)

SAMAL TEEMAL

Mis mõjutab kalade arvukust Eesti vetes?

Miks kaovad maailmast mesilased ja teised tolmeldajad?

Kütuseaktsiisid ja keskkonnakaitse eelarve vähenevad: kuidas see mõjutab Eesti kliimaeesmärkide täitmist?

 Jaga Facebookis

 Saada e-kirjaga

 Kommenteeri

Loed AwaRaEst LIFE blogi, kus tutvustame, mida LIFE programmi projektide abil Eesti looduse ja keskkonna heaks tehtud on ning mida plaanime tulevikus ellu viia.

[Vaata kõiki artikleid](#)

Oled sa **DigiPRO** või **Geenius**? [Vali sobiv tellimus siit.](#)

POPULAARSED LOOD

UUDIS

Raamatu “Eestimaa 50 parimat matkarada” autor toob välja kolm rada, mille võiksid kindlasti esimesel võimalusel ette võtta

EESTI ENERGIA BLOGI

5 põhjust, miks kindlustada oma kodu elektrimüüja juures

EESTI ENERGIA BLOGI

Kokkuhoid võib viia õnnetuseni: kaks näidet, kuidas remont muutis kodu ohtlikuks

UUDIS

Vaata haruldasi pilte: fotograaf sattus peale uudishimulikele ilvesekutsikatele

UUDIS

Milliseid loodusesõpru nimetab Mati Kaal õhkajateks?

UUDIS

Lähipäevil tuleb kuni 27 kraadi sooja

VIIMATI LISATUD

Võõrliigid meie looduses: kust nad tulevad ja kellele neid vaja on?

24. august 2020 kell 11:24

5 põhjust, miks kindlustada oma kodu elektrimüüja juures

24. august 2020 kell 10:14

Raamatu “Eestimaa 50 parimat matkarada” autor toob välja kolm rada, mille võiksid kindlasti esimesel võimalusel ette võtta

21. august 2020 kell 20:29

Vaata haruldasi pilte: fotograaf sattus peale uudishimulikele ilvesekutsikatele

21. august 2020 kell 19:59

Kokkuhoid võib viia õnnetuseni: kaks näidet, kuidas remont muutis kodu ohtlikuks

21. august 2020 kell 14:38

Milliseid loodusesõpru nimetab Mati Kaal õhkajateks?

21. august 2020 kell 12:16

Vaata kõiki artikleid

ÜLESKUTSE

Aita meil *podcaste* teha ja saa kingituseks Geeniuse kraami

Toetan Autotundi

Toetan Restarti

Kuulan saateid

POPULAARSED LOOD MUJAL GEENIUSES

AUTO • UUDIS

Päeva kuulutused: 750-hobujõuline Mitsubishi Evo ja Eesti ainuke Subaru XT kupee

DIKTOR • EESTI

Video: Tallinn ja Tartu näevad äsja ilmunud videomängus välja peaaegu nagu päris

DIGI • UUDIS

Facebook viib mõne nädala pärast kõik kasutajad sunniviisiliselt uue kujunduse peale

AUTO • SUUR LUGU

Bussojuhi päevaraamat 3: avastasin ringrajal enda kohta väga häirivaid asju

DIKTOR • FILMID

Vaata trailerit: uus Batmani film on varasematest oluliselt teistsugune

DIKTOR • FILMID

Video: "Teneti" viimases traileris on Tallinnas filmitud kaadreid, mida me seni näinud ei ole

DIGIPRO • UUDIS

Politsei miljonihange võib täielikult muuta mobiil-ID

AUTO • HEA NIPP

Rubriiki toetab IIZI

Teeme selgeks: kuidas krokodillidega õigesti autole voolu anda?

ÄRA JÄÄ ILMA PÄEVA PÕNEVAMATEST LUGUDEST

Telli Geeniuse uudiskiri

Saadame sulle igal argipäeval ülevaate olulisematest Geeniuse temadest.

Liitun

Geenius Media OÜ
Ahtri 6, 10151 Tallinn
Tel 660 9797
geenius@geenius.ee

[Üldised kasutustingimused](#) | [Andmekaitsetingimused](#)

© Geenius Media OÜ, 2020.

Portaalid

- [Geenius](#)
- [Autogeenius](#)
- [Digigeenius](#)
- [DigiPRO](#)
- [Diktor](#)
- [Kodugeenius](#)
- [Rahageenius](#)
- [Rohegeenius](#)
- [Tervisegeenius](#)

Ajakirjad

- [Digi](#)
- [Mood](#)
- [Muki](#)

Podcastid

- [Autotund](#)
- [Algorütm](#)
- [Digitund](#)
- [Restart](#)

Sotsiaalmeedia

[Facebook](#)

Kontakt

- [Toimetus](#)
- [Reklaamiinfo](#)

Geeniuse portaale majutab

